

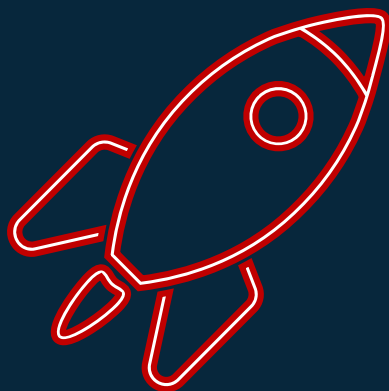
SKUTECZNI JUŻ NA STARCIE!

Skuteczni już na starcie! - projekt popularyzacji postaw obywatelskich w środowisku uczniowskim - Zadanie publiczne finansowane ze środków otrzymanych w 2025 r. od Ministra Edukacji w ramach programu „Młodzi obywatele” na podstawie umowy zawartej 21 lipca 2025 r. Wartość dofinansowania: 162 700 PLN. Całkowita wartość zadania: 180 800 PLN

Supermoce wolontariusza – dlaczego i jak pomagać innym?

Opracowanie:
r.pr. Barbara Pietrzyk-Tobiasz

Po co istnieje wolontariat?

Cele wolontariatu

1. Służy zaspokajaniu potrzeb społecznych
2. Daje poczucie wspólnoty i pomaga formować społeczeństwo obywatelskie
3. Wspiera ideę bezinteresowności
4. Kształtuje pozytywne postawy społeczne
5. Pomaga w samorealizacji
6. Wspiera rozwój osobisty
7. Integracja

Czym jest społeczeństwo obywatelskie?

Społeczeństwo obywatelskie

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

*Społeczeństwo obywatelskie, kształtujące się od 1989 r. to społeczeństwo wolnych, **świadomych**, **aktywnych** i **zaangażowanych** w sprawy publiczne obywateli. (...) Konstytucja tworzy przesłanki dla funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, w którym właśnie obywatele, zorganizowani w różnych strukturach formalnych (partie polityczne, stowarzyszenia, organizacje społeczne, fundacje) realizują swoje cele wpływając na sprawy publiczne.*

(Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27.05.2003 r., sygn. K 11/03, OTK ZU 2003, nr 5A, poz. 43)

Społeczeństwo obywatelskie

- Szczególny rodzaj społeczeństwa
- Wysoka samoświadomość jego członków
- Jego członkowie przejawiają wysoki stopień **samoorganizacji**
- Charakteryzuje się wysokim stopniem komunikacji między poszczególnymi jednostkami, grupami oraz między tymi grupami a instytucjami państwa
- Aktywny udział obywateli w życiu publicznym
- Wspiera realizację funkcji państwa
- Uzupełnia działania władzy publicznej
- Akceptacja potrzeby, a nawet zobowiązania do działania (przynajmniej w pewnym zakresie) na rzecz wspólnego dobra

(Źródło: Kancelaria Senatu, Biuro Analiz i Dokumentacji, Społeczeństwo obywatelskie i jego instytucje, 2014, s. 4 -7.)

SUPERMOCE
WOLONTARIUSZA
I
WOLONATRIUSZKI

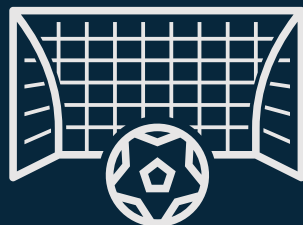
Rodzaje wolontariatu

- **Edukacja** (np. udzielanie korepetycji, działania w projektach edukacyjnych),
- **Ochrona środowiska i ekologia** (np. sprzątanie terenów zielonych, sadzenie drzew, budowa budek lęgowych dla ptaków i schronień dla jeży),
- **Kultura** (np. obsługa wydarzeń kulturalnych, pomoc w prowadzeniu zajęć i imprez kulturalnych),
- **Pomoc społeczna** (np. wsparcie cyfrowe dla seniorów, odwiedzanie osób przebywających w domach seniora, DPS-ach, wydawanie posiłków w jadłodajniach i schroniskach, zbiórki ubrań, żywności, środków higieny, organizacja akcji pomocowych, robienie zakupów i pomoc w codziennych obowiązkach organizacja zbiórek i pomocy dla dzieci z domów dziecka, pomoc w prowadzeniu warsztatów twórczych i zajęć terapeutycznych dla osób z niepełnosprawnościami, wspieranie osób z niepełnosprawnościami w aktywizacji zawodowej i społecznej, wolontariat wytnieniowy dla rodzin osób z niepełnosprawnościami)

Rodzaje wolontariatu

- **Społeczeństwo obywatelskie** (np. zaangażowanie w różne działania społeczne, działania władz, akcje pomocowe, działania charytatywne)
- **Sport** (np. obsługa turniejów, zawodów),
- **Zdrowie** (np. odwiedzanie dzieci na oddziałach onkologicznych, odwiedzanie osób przebywających w hospicjach, odwiedzanie pacjentów w domu)
- **Zwierzęta** (np. wspieranie działań organizacji chroniących prawa zwierząt, pomoc w schroniskach dla zwierząt)
- **Pomoc i edukacja prawna** (np. działanie w uniwersyteckich poradniach)

Supermoce – czyli to, co zyskujesz angażując się w wolontariat

- **Kompetencje organizacyjne** (odpowiedzialność za powierzone zadania, zarządzanie czasem)
- **Kompetencje zawodowe** (doświadczenie praktyczne, praca w zespole)
- **Kompetencje osobiste**
  - Kreatywność
  - Pewność siebie
  - Elastyczność
- **Kompetencje społeczne i interpersonalne**
  - Komunikacja
  - Empatia
  - Praca w zespole
  - Budowanie relacji

Czy działanie w ramach wolontariatu możesz jakoś wykorzystać?

studia

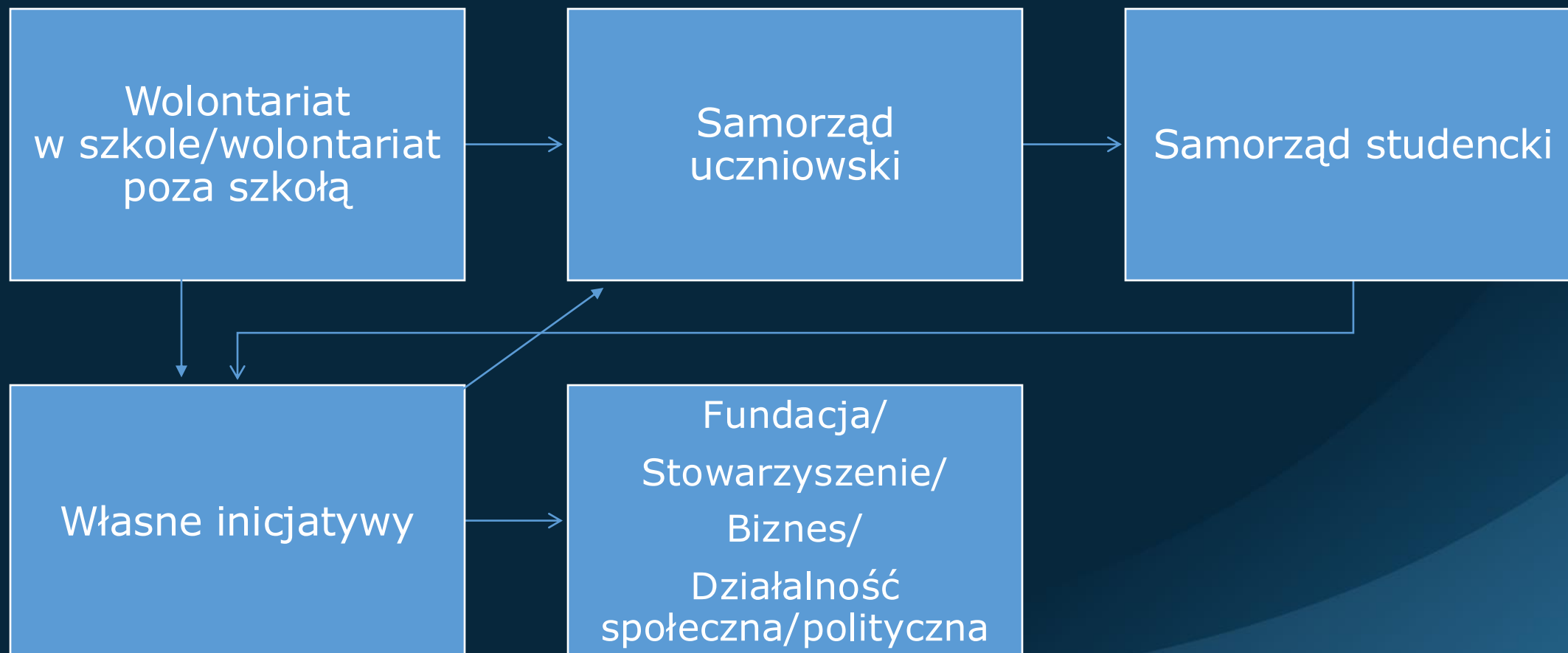
Organizacje
pozarządowe

Działalność
społeczna

Praca
zawodowa

SuperDZIAŁANIA – formy (samo)realizacji

Wolontariat – i co dalej?

Wolontariat – jak to działa?

Podstawa prawna:
**Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r.
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie**

Co reguluje?

- prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi
- warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń

Kim jest **wolontariusz**?

osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Na rzecz kogo może działać wolontariusz?

KORZYSTAJĄCY

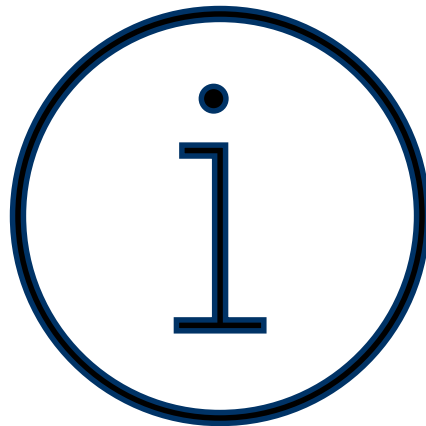
Wolontariusze mogą wykonywać świadczenia m.in. na rzecz:

- 1) organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w ustawie w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,
- 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej.

Wymagania wobec wolontariuszy

- Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów. (np. przy wykonywaniu świadczeń zdrowotnych wolontariusz jest zobowiązany do posiadania uprawnienia do wykonywania zawodu medycznego).
- Niekiedy korzystający mogą oczekiwać szczególnych predyspozycji czy wymagań, np. określonej dyspozycyjności lub kompetencji.

Porozumienie z wolontariuszem

Treść Porozumienia

Zakres działania
wolontariusza

(np. udzielenie
korepetycji)

Sposób
wykonywania
działań przez
wolontariusza

(np. on-line)

Minimum

Czas
wykonywania
działań przez
wolontariusza

(np. jednorazowo – data)

Informacja
o możliwości
rozwiązania
porozumienia

Porozumienie z wolontariuszem – niezbędne informacje

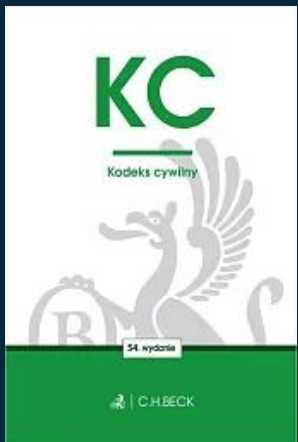
- **Potwierdzenie** treści porozumienia – wydawane na prośbę wolontariusza

UWAGA! Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na **piśmie**.

- **Zaświadczenie** o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza - wydawane na prośbę wolontariusza
- Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy **Kodeksu cywilnego**.

Co to oznacza?

WAŻNE! Zawsze **PRZECZYTAJ** porozumienie, które zawierasz!

Porozumienie wolontariackie

- **Nie jest umową o pracę** (nie stajesz się pracownikiem)
- Jest szczególną umową prawa cywilnego

- Podlega **zasadzie swobody umów**

Art. 353(1) Kodeksu cywilnego

Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

- Stosuje się tu **zasady wykładni oświadczeń woli**

Art. 65 Kodeksu cywilnego

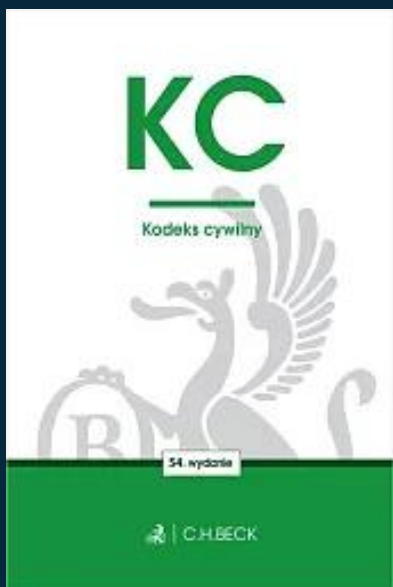
§ 1. Oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje.

§ 2. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Stosowanie Kodeksu cywilnego

Ma to znaczenie np. wtedy, kiedy:

- ktoś przy zawieraniu porozumienia wprowadzi Cię w błąd lub Cię oszuka
- jeśli w związku z wykonywaniem świadczeń w ramach wolontariatu ktoś wyrządzi Ci szkodę
- chcesz rozwiązać porozumienie o wolontariacie
- treść porozumienia nie jest jasna

W wielu sytuacjach możesz wtedy dochodzić
SWOICH PRAW

Nie mam 18 lat – czy mogę zostać **wolontariuszem**?

Przepisy formalnie nie przewidują żadnej górnej lub dolnej granicy wiekowej. Jednakże niektóre organizacje wymagają od wolontariuszy ukończenia danego wieku.

Musisz też pamiętać, że jeśli nie masz 18 lat to nie wszystkie czynności możesz wykonywać w pełni samodzielnie. W takiej sytuacji, żeby zostać wolontariuszem musisz mieć **zgode swojego rodzica** bądź opiekuna prawnego. Jeśli masz mniej niż 13 lat, wolontariuszem możesz zostać pod opieką osoby dorosłej.

Jeśli nie masz ukończonych 18 lat możesz angażować się w wolontariat organizowany przez Twoją szkołę.

Nie mam 18 lat – czy mogę zostać **wolontariuszem**?

(Z czego to wynika?)

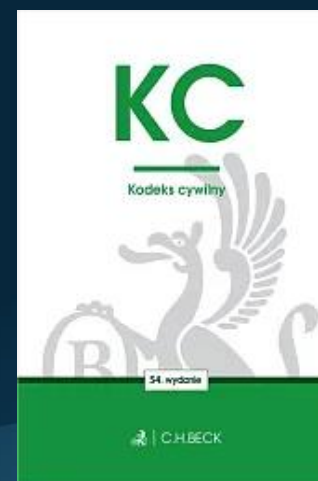

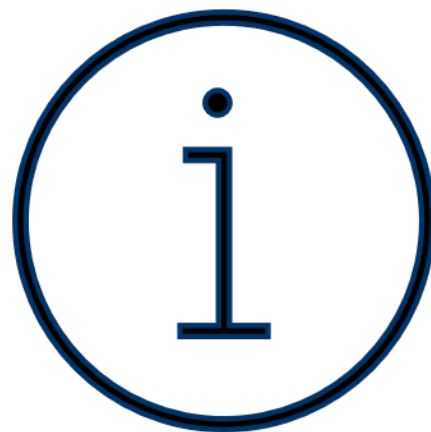
Ograniczona zdolność
do czynności prawnych
(po ukończeniu 13,
przed ukończeniem 18 lat)

Brak zdolności
do czynności prawnych
(do ukończenia 13 lat)

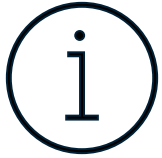
Podstawa prawna: **Kodeks cywilny**

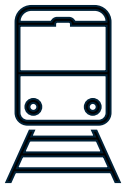

Obowiązki Korzystającego

Korzystający ma obowiązek:

1. informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
2. poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciążących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji;
3. zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
4. pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.

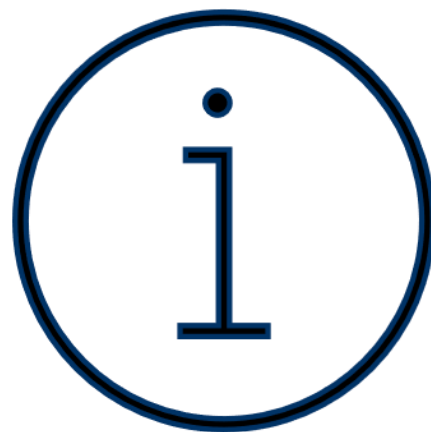

Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków. (NNW)

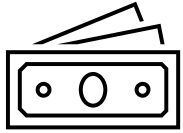

Jeżeli porozumienie, a wolontariuszem dotyczy wydelegowania wolontariusza w celu wykonywania przez niego świadczeń na terytorium innego państwa, na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, wolontariuszowi przysługuje prawo do świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

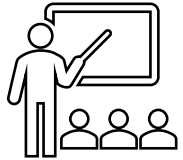

Uprawnienia wolontariusza

Korzystający może:

1. pokrywać, na dotychczasowych pracownikach zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego;

2. pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu.

Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń związanych z wolontariatem.

Wolontariat w szkole

Podstawa prawna:
Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe
(t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043)

Co reguluje?

-
- Cele systemu oświaty, wśród których znajduje się m.in. kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez **możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu**, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym
    - Zasady odbywania wolontariatu przez uczniów
  - Kompetencje dyrektora szkoły, który powinien stwarzać warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki

Jak może działać wolontariat w szkole?

SAMORZĄD UCZNIOWSKI

- Samorząd w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki może podejmować działania z zakresu wolontariatu.
- Samorząd może ze swojego składu wyłonić **radę wolontariatu**.

Pojęcie wolontariatu szkolnego należy rozumieć spójnie z jego rozumieniem w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

WAŻNE! Sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu powinien regulować **statut** szkoły!

Regulamin wolontariatu

- Samorząd może opracować i uchwalić **regulamin wolontariatu** prowadzonego przez samorząd.
- Powinien być zatwierdzony przez dyrektora szkoły jako organ, w którego kompetencji jest tworzenie warunków do działania na terenie szkoły przez wolontariuszy.
- Można w nim w szczególności ustanowić radę wolontariatu.

*(zob. PORADNIK „Wolontariat w szkole - zgodnie z prawem”, pkt 4.3.
– przykładowe postanowienia regulaminu wolontariatu)*

Prawa ucznia w zakresie wolontariatu

- Prawo uzyskania **3 punktów** za wolontariat na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej (punkty uwzględniane w rekrutacji)

W przypadku przeliczania na punkty kryterium za osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu przyznaje się **3 punkty**. (Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 3 kwietnia 2025 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów)

Pamiętaj! Działania powinny być **udokumentowane** – zaświadczeniem/opinią

Zróżnicowanie w podejściu konkretnych szkół do przyznawania punktów za wolontariat

Szkoła, ale nie tylko!

- W szkole i placówce **mogą działać**, z wyjątkiem partii i organizacji politycznych, **stowarzyszenia i inne organizacje**, a w szczególności organizacje harcerskie, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki.
- Na działanie takiej organizacji musi być wyrażona zgoda przez szkołę.
- Przykład: zbiórki organizowane przez Caritas, WOŚP

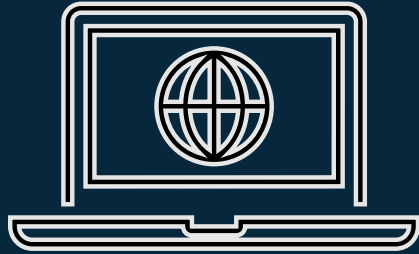

A więc, jak zacząć?

Skąd wziąć informacje o wolontariacie?

Przydatne linki:

- <https://wolontariat.lublin.eu/>
- <https://www.korpussolidarnosci.gov.pl/pl/page/top/wyszukiwarka-ofert-wolontariatu.html>
- <https://ochotnicy.waw.pl/dla-wolontariusza>

Chcesz dowiedzieć się więcej o wolontariacie?

- [PORADNIK Wolontariat w szkole - zgodnie z prawem](#)

Nie czekaj! Zapytaj! W samorządzie, w szkole, w urzędzie gminy.

Podsumowanie

- Wolontariat jest ważnym elementem społeczeństwa obywatelskiego.
- Wolontariat jest formą niesienia pomocy uregulowaną prawnie.
- Szczególną formą wolontariatu jest **wolontariat szkolny** – tutaj kluczową rolę odgrywa samorząd uczniowski.
- Masz wiele **uprawnień** jako wolontariusz (np. prawo od informacji, do bezpiecznych warunków pracy, uzyskania zaświadczenia).
- Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie (**porozumienie wolontariackie**).
- Nie ma dolnej granicy wieku, od którego można angażować się w wolontariat – jednak jeśli nie masz 18 lat nie wszystkie czynności możesz wykonywać w pełni samodzielnie.
- **PAMIĘTAJ:** Wolontariat to coś, z czego Ty też możesz czerpać!

Na zakończenie chciałabym opowiedzieć Ci
moją historię z wolontariatem.

A TY?

Opowiesz mi swoją historię?

Podziel się z nami swoją **OPINIĄ!**

Wypełnij ankietę ewaluacyjną:

LINK:

<https://forms.gle/v1JjZznEjePgjfod7>

Skuteczni już na starcie! - projekt popularyzacji postaw obywatelskich w środowisku uczniowskim - Zadanie publiczne finansowane ze środków otrzymanych w 2025 r. od Ministra Edukacji w ramach programu „Młodzi obywatele” na podstawie umowy zawartej 21 lipca 2025 r. Wartość dofinansowania: 162 700 PLN. Całkowita wartość zadania: 180 800 PLN

